

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор Державного
університету інформаційно-
комунікаційних технологій

Олександр КОРЧЕНКО

« 30 » квітня 2024 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ**

кандидатів на навчання в аспірантурі
за спеціальністю 051 «Економіка»

Київ – 2024

Розробники:

завідувач кафедри

Ольга ГУСЕВА

доцент кафедри

Анастасія АРТЬОМОВА

Гарант:

професор кафедри

Альона ГОЛОБОРОДЬКО

Завідувач кафедри

економіки

Ольга ГУСЕВА

Директор ННІМП

Сергій ФЕДЮНІН

**Завідувач відділу організації
проведення підготовки та атестації
аспірантів на докторантів
Наукового центру**

Юрій ПОКАНЄВИЧ

Директор наукового центру

Олександр ДРОБІК

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма додаткового вступного випробування для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «051 - Економіка» розроблена на базі освітньо-кваліфікаційного рівня магістра або спеціаліста здобутого за іншою спеціальністю.

Абітурієнти, які вступають до ДУІКТ на навчання для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії на основі освітньо-кваліфікаційного рівня магістра або спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю, попередньо складають додаткове вступне випробування.

Додаткове вступне випробування проводиться з метою перевірки якості загально-професійної й спеціальної підготовки потенційних аспірантів і дозволяє виявити й оцінити готовність вступника до вирішення професійних завдань та до науково-практичної діяльності.

Програма і форма додаткового вступного випробування є єдиною для всіх осіб, які не мають фахової освіти зі спеціальності «051 - Економіка».

ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Економічна теорія як наука.

Предмет економічної теорії. Економічна теорія і економікс: дискусійні проблеми. Дослідження економічних відносин і економічних законів. Трактатування предмета економічної теорії різними школами: меркантилізм, фізіократи, класична політична економія, маржиналізм, марксизм, неокласицизм, інституціоналізм, монетаризм. Основні закони економічної теорії: всезагальні, загальні специфічні. Категорії економічної теорії. Функції економічної теорії: гносеологічна, практична, світоглядна. Структура економічної науки: політична економія, мікроекономіка, макроекономіка, мегаекономіка, мезоекономіка. Рівні економічного аналізу: мікро- та макрорівень. Всезагальні методи наукового пізнання: діалектичний, емпіричний. Економічний аналіз і синтез. Метод наукової абстракції. Дедукція і індукція як взаємодоповнюючі методи дослідження. Економіко-математичні методи дослідження. Гіпотези. Експеримент. Узагальнення. Розвиток економічної думки в Україні.

Тема 2. Економічна система та відносини власності.

Економічний зміст економічної системи. Структура економічної системи: продуктивні сили, економічні відносини, господарський механізм. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини в економічній системі. Типи економічних систем: ринкові та неринкові. Ринкова, змішана, традиційна, командно-адміністративна види економічних систем. Моделі змішаної економіки. Концепції історичних етапів економічного розвитку. Відносини власності. Типи і форми власності. Основні способи зміни форм власності. Тріада власності. Сутність і основні структурні елементи економічної системи. Типи економічних систем та критерії їх класифікації. Формаційний підхід і класифікація типів економічних систем: чистий капіталізм (ринкова економіка), командно-адміністративна система, сучасні змішані системи, перехідні економічні системи. Цивілізаційний підхід до класифікації економічних систем: доіндустріальна (аграрна), індустріальна, постіндустріальна.

Тема 3. Рушійні сили економічного розвитку. Відносини власності в економічній системі.

Економічні потреби суспільства та їх структура. Закон зростання потреб. Економічні інтереси: поняття, види та їх взаємодія. Суспільне виробництво. Чинники виробництва та їх взаємодія. Класифікація чинників виробництва: робоча сила, предмети праці і засоби праці: земля, капітал, праця, підприємницька здібність; інформаційний та екологічний чинники в постіндустріальному суспільстві. Виробничий потенціал суспільства і обмеженість ресурсів. Економічна ефективність використання ресурсів та її показники. Система економічних виробничих відносин. Продукт та стадії його руху. Структура суспільного виробництва:

матеріальне виробництво і соціальна сфера. Сутність власності. Економічний зміст і право власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, види і форми власності. Еволюція форм власності. Багатоманітність форм власності в змішаній економіці. Новітні тенденції в розвитку власності в постіндустріальному суспільстві. Роздержавлення власності як загальноекономічний процес та його особливості в умовах перехідної економіки постсоціалістичних країн. Механізм роздержавлення. Приватизація об'єктів власності: поняття, принципи, методи. Особливості в Україні. Форми власності в Україні.

Тема 4. Форми організації суспільного виробництва.

Генезис форм господарства. Натуральне виробництво: сутність і риси. Товарне виробництво: сутність, умови виникнення, розвиток та форми. Суперечності товарного виробництва. Товарна форма виробленого продукту та послуг. Споживча вартість і вартість товару. Мінова вартість. Теорії вартості та їх різновиди: теорія трудової вартості, теорія граничної корисності, теорія факторів виробництва, неокласична теорія вартості. Закон вартості: сутність, механізм його дії та функції. Особливості дії закону вартості за сучасних умов.

Тема 5. Ринок і механізм його функціонування. Ринкова інфраструктура.

Сутність ринку. Об'єктивні умови його виникнення та характерні риси. Структура ринку. Класифікація та види ринків. Механізм ринкового саморегулювання: попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція. Попит. Крива попиту. Закон попиту. Еластичність попиту. Пропозиція. Крива пропозиції. Закон пропозиції. Еластичність пропозиції. Ринкова ціна. Рівноважна ціна, ціна попиту, ціна пропозиції. Функції ціни. Система цін. Конкуренція та її роль у функціонуванні ринку. Види конкуренції. Досконала і недосконала конкуренція. Нецінова конкуренція. Захист конкуренції від монополії. Антимонопольне законодавство. Функції ринку. Недоліки ринкового механізму і необхідність державного регулювання. Моделі ринкової економіки. Соціально орієнтована ринкова економіка: сутність, риси, структура. Шляхи переходу до ринку. Особливості переходу України до соціально орієнтованої ринкової економіки. Суперечності перехідного періоду та шляхи їх подолання. Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи. Біржі та їх місце в ринковій економіці. Види бірж. Товарна біржа, її функції та класифікація. Товарні біржі в Україні. Фондова біржа та її функції. Первинний та вторинний ринок цінних паперів. Біржові індекси. Українська фондова біржа (УФБ). Види цінних паперів в Україні. Валютна біржа. Українська міжбанківська валюта біржа (УМВБ) та її функції. Біржа праці та її функції. Служба зайнятості в Україні. Банки та банківська система. Операції банків та їх функції. Типи банків. Небанківські фінансово-кредитні установи. Банківська система України та проблеми її формування.

Тема 6. Основи мікроекономічного аналізу.

Мікроекономічні суб'єкти та їх поведінка. Основні суб'єкти мікроекономіки – споживач і фірма. Поведінка економічних суб'єктів як модель раціонального вибору. Закон попиту, фактори зміни попиту. Закон пропозиції, фактори зміни пропозиції. Сутність пропозиції та взаємозв'язок між ціною і обсягом пропозиції. Характеристика нецінових факторів, що призводять до зміни пропозиції та зміщення кривої пропозиції. Ринкова рівновага та її характеристика. Сутність ринкової рівноваги та її динамічний характер. Цінова еластичність попиту і пропозиції та фактори її зміни.

Тема 7. Підприємництво і підприємство (фірма) в системі ринкових відносин.

Мікроекономічний рівень і суб'єкти господарювання: підприємства, (фірми), домогосподарства. Поняття підприємницької діяльності. Функції та принципи підприємництва. Умови розвитку підприємницької діяльності. Суб'єкти, об'єкти та види підприємництва. Форми організації підприємницької діяльності. Особливості підприємництва в Україні. Підприємство (фірма) як первинна ланка ринкової економіки. Види підприємств та їх об'єднань в Україні. Капітал (фонди) – матеріальна основа підприємницької діяльності. Кругообіг і оборот капіталу (фондів) як процес індивідуального відтворення. Оборот капіталу.

Час обороту. Чинники прискорення обороту капіталу в умовах сучасної НТР. Маркетинг та менеджмент підприємства. Структура капіталу (фондів). Основний капітал (фонди). Фізичний і моральний знос. Амортизація. Норма амортизації. Значення прискореної амортизації в умовах НТР. Капіталовіддача та капіталоємність. Оборотний капітал (фонди): сутність, структура та показники ефективності використання. Капітал сфери обігу. Оборотні засоби.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

Сутність витрат виробництва. Класифікація витрат виробництва в ринковій економіці: зовнішні і внутрішні; постійні та змінні; витрати в короткому та довгому періоді; граничні витрати; середні витрати; валові витрати. Собівартість продукції, її види та структура. Шляхи зниження собівартості. Прибуток: сутність та функції. Теорії прибутку. Бухгалтерський, економічний і нормальний прибуток. Розподіл прибутку за основними напрямками його використання. Норма прибутку і чинники, що її підвищують. Рентабельність. Норма рентабельності. Інші форми прибутку: підприємницький дохід, позичковий відсоток, торговий прибуток.

Тема 9. Національна економіка та її основні показники.

Змішана економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти змішаної економіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного аналізу. Суть системи національних рахунків та її відмінність від системи балансу народного господарства. Основні методологічні принципи системи національних рахунків. Показники СНР. Основні категорії СНР: випуск, кінцева, проміжна продукція, додана вартість, резиденти. Поняття валового внутрішнього продукту (ВВП). Методи розрахунку ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід. Похідні макроекономічні показники: ЧВП, ЧНД, НД, ОД, ВД. Дефлятор ВВП. Чистий економічний добробут (ЧЕД). Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи, рівень глобалізації, рівень тінізації.

Тема 10. Економічні цикли та економічне зростання.

Сутність та причини виникнення економічних циклів. Класичний діловий (промисловий) цикл та характеристика його фаз: кризи, депресії, поживавлення та підйому. Тренд. Графічне зображення класичного ділового циклу. Рецесія. Види циклів. Державне антициклічне регулювання. Макроекономічний зміст економічного зростання. Типи економічного зростання: екстенсивне та інтенсивне зростання економіки. Джерела економічного зростання: приросту праці, приросту капіталу, технічних нововведень. Фактори, що визначають економічне зростання: фактори пропозиції, попиту, ефективності, соціокультурні, інституційні фактори. Темп економічного зростання. Межі економічного зростання та його державне регулювання. Сутність суспільного відтворення та його види. Зміст і типи економічного зростання. Новий тип економічного зростання. Рушійні сили економічного зростання. Нагромадження та інвестиції. Види нагромадження. Норма нагромадження. Макроекономічні показники. Суспільний продукт. Натурально-речовий склад та вартісна форма суспільного продукту. Методи обчислення суспільного продукту: система національних рахунків (СНР) і система балансу народного господарства (БНЕ).

Сучасні форми суспільного продукту: валовий суспільний продукт (ВСП), кінцевий суспільний продукт (КСП), валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий національний продукт (ВНП), чистий внутрішній продукт (ЧВП), національний дохід (НД). Виробництво, розподіл і використання національного доходу. Національне багатство: сутність, структура та проблеми його відтворення. Національне багатство України.

Тема 11. Проблема інтеграції економіки України в світове господарство.

Інтернаціоналізація економічних зв'язків. Основні етапи інтернаціоналізації. Міжнародний поділ праці. Види міжнародного поділу праці: загальний, частковий,

одиничний. Інтеграція. Передумови інтеграції. Рівні міжнародної економічної інтеграції. Глобалізація. Переваги та недоліки глобалізації. Об'єктивні основи зовнішньоекономічних зв'язків України, її геополітичні інтереси. Основні напрями, форми і суб'єкти зовнішньоекономічних відносин України. Експортно-імпорتنний потенціал України. Торгові партнери. Потреби імпорту. Відносини з ЄС. Розширення зовнішньоекономічних зв'язків України. Міжнародні валютно-фінансові відносини України. Залучення іноземного капіталу в економіку України. Відносини з міжнародними економічними та фінансовими організаціями. Роль економічної реформи в інтеграції України у світову економічну систему. Україна і проблеми глобалізації сучасної економіки.

Тема 12. Стратегії сталого розвитку.

Концепція сталого розвитку. Активність ООН у розбудові стратегії сталого розвитку. Економічна, соціальна та екологічна складові стратегії сталого розвитку. Ініціативи ООН щодо формування та розбудови стратегії сталого розвитку: Доповідь комісії ООН Брундтланд, Конференція ООН з навколишнього середовища та розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р), Ріо Декларація, Цілі Тисячоліття, План дій 2030). Стратегія економічного зростання ЄС. Залучення стратегії сталого розвитку до базових законодавчих документів ЄС. Стратегія сталого розвитку як основа економічного та соціального зростання ЄС. Присутність стратегії сталого розвитку у базових документах ЄС (Огляди стратегії сталого розвитку ЄС від 2006 та 2009 рр). Стратегія Європа 2020, спрямована на «розумний», соціально орієнтований та стійкий розвиток. Індикатори сталого розвитку. Індикатори ООН та ЄС (Євростату) щодо оцінки ефективності впровадження стратегій сталого розвитку. Основні групи індикаторів стратегії сталого розвитку щодо економічної, соціальної та екологічної складових стратегії сталого розвитку. Глобальне партнерство для запровадження стратегії сталого розвитку у світі. Роль ЄС у просуванні стратегії сталого розвитку. Глобальні ініціативи ООН щодо запровадження концепції сталого розвитку – здобутки та проблеми. Програми ООН щодо глобального подолання бідності, допомоги розвинутих країн бідним, ініціативи щодо вирішення глобальних екологічних проблем. Роль ЄС у запровадженні стратегії сталого розвитку у практику. Проблема енергозабезпечення людства у середньо- та довгостроковій перспективі. Відновлювальна енергетика. Проблема виснаження традиційних джерел енергії у середньостроковій перспективі. Динаміка розвитку та перспективи відновлюваної енергетики у країнах ЄС та інших регіонах світу. Стратегія ЄС 20/20/20. Проблема виснаження природних ресурсів планети. Розвиток ресурсозберігаючих технологій у ЄС та світі. Стратегічні оцінки запасів основних природних ресурсів на планеті. Відновлювальні та невідновлювальні ресурси. Розвиток ресурсозберігаючих та безвідходних технологій у ЄС та світі. Проблема глобального забруднення довкілля як загроза сталому розвитку. Стан забруднення довкілля у різних регіонах світу. Загрози глобальної екологічної катастрофи на планеті. Порівняльна характеристика стратегій сталого розвитку Європа 2020 та Україна 2020.

Тема 13. Сутність та принципи інклюзивного зростання

Інклюзивне зростання як інструмент досягнення сталого розвитку. Визначення поняття інклюзії. Характеристика інклюзивного розвитку регіону та країни. Сутність економічної інклюзії та інклюзивного економічного зростання. Трактуювання інклюзивного розвитку міжнародними організаціями. Еволюція теорій розвитку регіону та виникнення концепції інклюзивного зростання. Види інклюзії. Складові частинами інклюзивного напрямку розвитку регіону за умов децентралізації. Основні принципи інклюзивного зростання. Детермінанти інклюзивного розвитку регіону.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Моделі економічних систем: сутність, переваги, недоліки.
2. Поняття категорії «товар» у контексті ринкових відносин.
3. Цінність товару та чинники, що її визначають.
4. Основні постулати теорій вартості й корисності.
5. Ринкова інфраструктура: поняття, принципи функціонування, особливості.
6. Ключові засади еволюційного розвитку економіки.
7. Стратегічне планування економіки.
8. Регіональна економіка України: формування та регулювання.
9. Національна інноваційна система України.
10. Організування й регулювання діяльності суб'єктів інноваційних інфраструктур.
11. Підприємство як ключовий суб'єкт економічних відносин. Класифікація підприємств за формами власності.
12. Види об'єднань підприємств, їхні характеристики.
13. Основні та оборотні засоби підприємства: види, характеристика, особливості формування.
14. Основи провадження підприємництва в Україні.
15. Сутність та види конкуренції.
16. Поняття монополії. Природні монополії.
17. Форми монополістичних об'єднань та їхня характеристика.
18. Способи та методи впливу держави на суб'єктів порушення антимонопольного законодавства.
19. Управління капіталом підприємства.
20. Собівартість як економічна категорія. Класифікація витрат.
21. Прибуток як економічна категорія.
22. Рентабельність діяльності підприємства.
23. Шляхи підвищення ефективності виробництва.
24. Попит як економічна категорія. Цінова еластичність попиту.
25. Пропозиція як економічна категорія. Цінова еластичність пропозиції.
26. Ціна як економічна категорія. Структура та класифікація цін.
27. Методи і моделі ціноутворення.
28. Сутність та види суспільного відтворення на макрорівні.
29. Структурні зрушення в пропорціях суспільного відтворення.
30. Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання.
31. Валовий національний продукт: поняття та особливості формування.
32. Економічний зміст категорій: чистий національний продукт, національний дохід та особистий дохід.
33. Економічна рівновага і циклічність. Фази циклу.
34. Безробіття: причини виникнення, типи та соціальні наслідки.
35. Поняття інфляції, її форми та темпи.
36. Кейнсіанська та монетарна моделі розвитку економіки.
37. Державний бюджет як основна ланка фінансової системи держави.
38. Соціально-економічна політика держави.
39. Сутність і чинники формування заробітної плати.
40. Суспільні фонди споживання: сутність та джерела формування.
41. Система світового господарства, її основні характеристики та напрямки розвитку.
42. Міжнародна валютна система та валютні відносини.
43. Глобалізація сучасної економіки.

44. Міжнародний поділ праці. Форми світових економічних відносин.
45. Міжнародна торгівля та зовнішньоекономічна політика.
46. Передумови та особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
47. Методи і моделі економічного оцінювання діяльності виробничо-господарських структур.
48. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та ключові характеристики.
49. Економічне оцінювання потенціалу підприємства.
50. Методичні засади оцінювання вартості інноваційних технологій.
51. Сучасні системи управління персоналом підприємств.
51. Економічна діагностика показників діяльності бізнес-структур.
52. Принципи і засади інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.
53. Оцінювання ефективності праці.
54. Економічні засади контролінгу на підприємствах.
55. Економіка і управління якістю виробництва.
56. Системи мотивування працівників на підприємствах.
57. Підходи до оцінювання конкурентоспроможності продукції підприємства.
58. Методи і способи конкурентної боротьби.
60. Збалансовані системи показників підприємства.
59. Принципи і передумови функціонування циркулярної економіки.
60. Діджиталізація світової економіки: проблеми і перспективи.
61. Цифрова економіка в Україні: передумови становлення та перспектив розвитку.
62. Монополізація економіки України: причини та наслідки.
63. Концепція сталого розвитку економіки України.
64. Макро- і мікроекономічні показники виробничо-господарських структур, галузей, регіонів.
65. Особливості і перспективи використання хмарних технологій танейронних мереж в економіці.
66. Концепції і моделі економічної діяльності, визначені сучасним технологічним укладом.
68. Нова економіка: сутність, підвиди та особливості.
69. Системи взаємодії суб'єктів економіки: кластерний підхід.
70. Розвиток економіки на засадах SMART-технологій.
71. Економічні засади ресурсо- та енергозбереження.
72. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання України: проблеми і перспективи розвитку.
73. Управління нематеріальними активами та інтелектуальною власністю в сучасних економічних умовах.
74. Проблеми й особливості розвитку «зеленої економіки».
75. Економічне оцінювання бізнес-процесів підприємств.
76. Сучасні системи бізнес-аналізування.
77. Системи моделювання бізнес-процесів підприємств.
78. Економіка та управління знаннями.
79. Економічне прогнозування на засадах імітаційного моделювання.
80. Економічні засади аналізування та застосування масивів великих даних.
81. Застосування інформаційно-технологічних моделей в управлінні соціально-економічними процесами.
82. Процесне та імітаційне моделювання економічних систем.
83. Економіка та управління бізнес-процесами.

84. Інноваційне підприємництво в Україні: принципи, моделі, тенденції розвитку.
85. Екосистеми комерціалізації інновацій.
86. Економічне оцінювання інноваційної активності підприємств. 28. Економічне оцінювання інноваційної ємності ринку.
87. Економічне оцінювання інноваційної сприйнятливості підприємства.
88. Інноваційно-інвестиційні стратегії розвитку господарських структур, галузей та регіонів.
89. Стартап як сучасна форма розвитку бізнесу.
90. Економічні інструменти обґрунтування інвестиційної привабливості стартапу.
91. Академічне підприємництво та трансфер технологій.
92. Формування бізнес-моделей підприємств.
93. Комерціалізація бізнес-ідей: принципи та особливості.
94. Економічне оцінювання та засади забезпечення економічної стійкості та безпеки суб'єктів господарювання.
95. Трансформація бізнесу на засадах вартісно-орієнтованого підходу.
96. Сутність та багатогранність процесу відтворення в економіці.
97. Оцінка економічного стану країни за динамікою основних макроекономічних показників та у порівнянні з аналогічними показниками інших країн.
98. Особливості економічного стану у фазах: піднесення, пожвавлення, депресії, кризи.
99. Економічні аспекти впливу пандемії, зумовленої Covid-19, на Україну.
100. Вплив інфляції на розвиток макроекономічних процесів в Україні.
101. Шляхи й економічні інструменти вирішення проблем бюджетного дефіциту.
102. Вплив кредитування на розвиток макроекономічних процесів. 45. Соціальна політика України на сучасному етапі: проблеми і перспективи.
103. Характеристика основних форм міждержавних об'єднань у сучасній економіці.
104. Проблеми й перспективи інтеграції економіки України у світове господарство.
105. Інформаційне забезпечення оцінювання інноваційно-інвестиційної привабливості бізнес-структур.
106. Економічні процеси в умовах глобалізації та інтеграції.
107. Роль співпраці України з МВФ та світовим банком у контексті розвитку економіки.
108. Інноваційні системи економічної діагностики.
109. Стратегічне управління в умовах біхевіористичної економіки.
110. Еволюційний розвиток економічних систем.
111. Підходи до оцінювання вартості інноваційного продукту.
112. Сучасний інструментарій управління доходами і витратами суб'єктів господарювання.
113. Інтелектуальний бізнес: особливості становлення та перспективи розвитку в Україні.
114. Сучасні особливості зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання України.
115. Економічне оцінювання ефективності зовнішньоекономічних операцій та угод.
116. Іноземне інвестування економіки України: сутність та показники оцінювання ефективності.
117. Сучасні концепції теорії інновацій.
118. Економіка та управління бізнес-процесами.
119. Розвиток економіки на засадах Індустрії 4.0.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ АСПІРАНТІВ

Програму вступного випробування (іспиту) зі спеціальності складено на підставі програм рівня вищої освіти магістра зі спеціальності «051-Економіка» у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій.

Вступне випробування (іспит) зі спеціальності передбачає оцінювання підготовленості вступника до здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю «051-Економіка» на основі здобутих раніше компетентностей в обсязі стандарту вищої освіти магістра з відповідної спеціальності.

Вступне випробування зі спеціальності проводиться у письмовій формі.

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань результати складання вступних випробувань оцінюються за рейтинговою 100-бальною шкалою, та двобальною, семибальною шкалою А,В,С,Д,Е (зараховано),FХ, F (не зараховано). Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до екзаменаційної відомості.

Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюватимуться за 100-бальною шкалою. Вступники, які наберуть менш як 60 балів позбавлятимуться права участі у конкурсі.

В екзаменаційній відомості в національній та європейській системах оцінювання знань і при переведенні оцінки в систему ECTS викладач керується співвідношеннями, поданими нижче у таблиці.

Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	
		Вступне випробування	Залік
90-100	А (відміно)	Відмінно	Зараховано
82-89	В (добре)	Добре	
75-81	С (добре)		
64-74	Д (задовільно)	Задовільно	
60-63	Е (задовільно)		
35-59	FХ (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано
1-34	F(незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		

Загальні критерії оцінювання знань:

«А» (90-100) – Вступник виявляє особисті творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

«В» (82-89) – Вступник вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

«С» (75-81) – Вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

«D» (64-74) – Вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

«E» (60-63) – Вступник володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

«FX» (35-59) – Вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

«F» (1-34) – Вступник володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

При оцінюванні знань і вмінь вступника увага звертається передусім на:

Уміння визначати найсуттєвіші проблемні питання, що потребують концептуального вирішення;

Наявність нестандартних елементів аналізу та діагностики;

Різноманітність використаних способів зіставлення інформації;

Здатність до комбінування та ре комбінування вихідної інформації;

Глибину опрацювання проблеми;

Адекватність запропонованих заходів виявленим проблемам;

Наявність чітко визначеної позиції вступника;

Наявність чітко визначеної позиції вступника;

Аргументованість, переконливість обґрунтування запропонованих рішень;

Уміння стисло, послідовно і чітко викласти сутність і результати своїх пропозицій;

Наявність посилань на джерела, з яких запозичена будь яка інформація та дотримання етики цитування;

Логічність, конкретність і переконливість та повноту відповідей на запитання;

Здатність аргументовано захищати свої технічні пропозиції;

Вільне володіння технічною термінологією;

Загальний рівень підготовки студента.

На вступному випробуванні оцінюванню підлягають:

- Володіння ключовими теоретичними знаннями про об'єкт дисципліни;
- Здатність творчо мислити та синтезувати знання;
- Уміння використовувати знання для розв'язання практичних завдань;
- Точність виконання розрахунків, тощо.

Додаткові бали за наукові та навчальні досягнення вступників до аспірантури нараховуватиме. Порядок нараховування додаткових балів за навчальні/наукові досягнення для вступників до аспірантури подано у таблиці.

**Порядок нарахування додаткових балів за навчальні/наукові досягнення
вступників до аспірантури**

Навчальні та наукові досягнення	Код	Кількість балів
Диплом лауреата премії НАН України для молодих учених та студентів вищих навчальних закладів за обраною спеціальністю*	ДБ ₁	10
Стаття у науковому виданні, включеному до Переліку наукових фахових видань України (за обраною спеціальністю) **	ДБ ₂	10 (Кожна стаття)
Наукова стаття у виданні, яке входить до міжнародних наукометричних баз (Scopus, Web of Science, Copernikus та інші) за обраною спеціальністю**	ДБ ₃	20 (Кожна стаття)
Одноосібна монографія або розділ у колективній монографії, яка рекомендована до друку вченою радою чи ВНЗ**	ДБ ₄	10
Участь у науковій всеукраїнській конференції (за умови опублікування тез доповіді) за обраною спеціальністю**	ДБ ₅	5 (Кожна теза)
Участь у науковій міжнародній конференції (за умови опублікування тез доповіді) за обраною спеціальністю**	ДБ ₆	5 (Кожна теза)
Патент або авторське свідоцтво на винахід***	ДБ ₇	10
Рекомендація Вченої ради до аспірантури (за наявності)	ДБ ₈	5
Диплом магістра/спеціаліста з відзнакою	ДБ ₉	5

* диплом, отриманий під час навчання в магістратурі;

** за період не більше трьох років до моменту вступу (якщо є співавтори певної роботи, кількість балів поділяється на їх кількість);

*** за період не більше трьох років до моменту вступу.

Публікації враховуються у випадку якщо їх тематика відповідає спеціальності на яку проводиться набір.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артџомова А.Ю. Сучасні тенденції в структурі міжнародної торгівлі з огляду на базові теорії міжнародної торгівлі. *Бізнес-навігатор: науково-виробничий журнал*. 2021. № 4 (65). С. 12 – 16
2. Артџомова А.Ю. Ключові аспекти процесу управління посередницькою діяльністю на підприємствах, орієнтованих на зовнішній ринок. *Економічний простір: збірник наукових праць*. 2021. № 170. С. 34 – 38 URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/901>
3. Артџомова А.Ю., Булигін В.В. Концептуальні основи управління активами підприємства в умовах невизначеності та ризику. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2023. № 4(43). С.39-47
URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2894/2792>
4. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій [Текст] : навч. посіб. : рек. МОН України для студ. ВНЗ / [Н. Г. Шпанковська, Г. О. Король, К. Ф. Ковальчук [та ін.] ; за ред. К. Ф. Ковальчука. К. : Центр учбової літератури, 2012. 325 с.
5. Baldzhy, M., Khavrova, K., Guseva, O., Goloborodko, A., Artyomova, A. Risk Management Strategies in the Global Business Environment: Analysis of Complex Dependencies and Effectiveness of Measures. *Economic Affairs (New Delhi)*. 2023, 68(4), pp/ 2095–2103 <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv68n5t.pdf>
6. Бочан І. О. Основи економічної теорії: інституціональний підхід : навч. посіб. / І. О. Бочан. К. : Знання, 2012. 211 с.
7. Гебер Н. А. Економічна теорія [Текст] : навч.-наоч. посіб. / Гебер Н. А., Федоренко Н. М. ; Харків. держ. ун-т харчування і торгівлі. Харків : Іванченко І. С. [вид.], 2014. 106 с.
8. Голобородько А. Ю., Гусєва О.Ю., Легомінова С.В., Цифрова економіка. Підручник. 2020. 399с. Режим доступу: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/96/view/2152>
9. Голобородько А. Ю. Механізм побудови інформаційної системи управління потоковими процесами. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. Вип. 1. Т2. 2013. С. 326-330.
10. Голобородько А. Ю. Цифровий інтегративний розвиток підприємств: теорія та методологія : *монографія*. Київ : “Міленіум”, 2022. 466 с.
11. Голобородько А. Ю., Легомінова С.В. Технологія управління економічними інтелектуальними системами в умовах цифрової економіки *Економічний дискурс*. 2020. № 1. С. 16–24. URL: <https://bit.ly/3LdfnBN>
12. Голобородько А. Ю., Легомінова С.В. Сучасні особливості розвитку логістичних потоків в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. №2. С. 93-101. Режим доступу: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/482/529>
13. Голобородько А. Ю., Легомінова С. В. Електронні гроші як нова форма фінансово-економічних відносин в умовах цифровізації економіки та суспільства. *Економіка: реалії часу*. 2020. №4. С. 28-34. URL: <https://bit.ly/3n2Kо3v>
14. Голобородько А. Ю. Цифрова економіка: підходи та особливості розвитку. *Бізнес Інформ*. 2022. №9. С. 10-18. URL: <https://bit.ly/3Hlvzjo>
15. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Економічна діагностика: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2021. 164 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_2211_97738306.pdf
16. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Планування діяльності підприємств: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 135с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_2159_90898853.pdf
17. Гусєва О.Ю., Воскобоева О. В., Ромащенко О. С., Голобородько А. Ю., Хлевицька Т.Б. Економіка підприємства : навчальний посібник. .К, ДУТ, 2020 р., 283 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/738/view/2015>

18. Guseva Olga Yu., Inna O. Kazarova, Ilona Y. Dumanska, Mykhaylo A. Gorodetsky, Lina V. Melnichuk, Volodymyr H. Saienko. Personal Data Protection Policy Impact on the Company Development, WSEAS Transactions on Environment and Development, 2022, vol. 18, pp. 232-246, URL: <https://wseas.com/journals/articles.php?id=2337>
19. Guseva, O. Y., Popovych, M. V., Hryndey, L. M., Melnyk, O. V., & Huzela, M. V. Features of Interrogation of Minor Victims in the Pre-Trial Investigation. Cuestiones Políticas, 2021, 39(70), 485-503. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3970.29>
20. Guseva, O., Lehominova, S., Dymenko, R., Voskoboeva, O., Romashchenko, O. Methodology forming strategies for management of commercial resources of trading enterprises. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 2021, 36, pp. 224–228 DOI: <https://doi.org/10.46300/9103.2020.8.9>
21. Основи стійкого розвитку. Навч. посібник / За ред. Л.Г. Мельника, Суми: Університетська книга, 2016. 654 с.
22. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О. Економіка добробуту: регулювання доходів населення та розвиток ринку праці [Текст] : монографія / Наталія Володимирівна Павліха, Ірина Олександрівна Цимбалюк, Анастасія Юріївна Савчук, Олег Вікторович Уніга, Лілія Миколаївна Коцан Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 213 с.
23. Чепінога В. Г. Економічна теорія [Текст] : підручник / В. Г. Чепінога. К. : Юрінком Інтер, 2011. 653 с.
24. Хаврова К. С., Доброжан Д. О. Вплив цифровізації на процес управління персоналом. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2023. №4(43), С. 92-96 <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2902>
25. Хаврова К.С. Економіка інновацій та інноваційна політика: навчальний посібник/ під ред. Бочаровой Ю.Г. Кривий Ріг: Оксан-принт, 2020. 167 с.
26. Khavrova K., Kozhukhova T., Vocharova Y., Ivanova N., Pryimak N. Development of formats for the implementation of the intelligent business model of trade enterprises. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2022, 4(13-118), pp. 6–11
27. Швець І. Ю. Економічна теорія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Швець І. Ю. Сімф. : ДІАЙПІ, 2013. 618, [1] с.
28. Якобчук В. П. Економічна теорія [Текст] : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В. П. Якобчук ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Рута, 2012. 314 с.

Порядок проведення фахового вступного випробування

Склад предметної комісії визначається додатковим наказом Ректора Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій «Про створення предметних комісій з приймання вступних іспитів до аспірантури», робота комісії регламентується Правилами прийому до аспірантури для здобуття наукового ступеня доктора філософії у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій в 2023-2023 роках

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки

Протокол № 13 від «26» квітня р. 2024.

Голова предметної комісії

Ольга ГУСЕВА